

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul hotărârii Guvernului
cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul hotărârii de Guvern a fost elaborat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR).

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Proiectul hotărârii Guvernului este elaborat în temeiul prevederilor art. 7 alin. (2) lit. b) din Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007, care prevede că organul central de specialitate elaborează strategia de realizare a politicii în domeniul comunicațiilor electronice în baza mai multor principii, inclusiv prin gestionarea transparentă și eficientă a spectrului de frecvențe radio ca resursă limitată - proprietate publică a statului.

Proiectul are ca scop ajustarea, în legătură cu situația nefavorabilă pentru investiții, a termenelor de pregătire a concursurilor pentru valorificarea frecvențelor pentru implementarea rețelelor de comunicații mobile de generația a 5-a (5G), precum și precizarea unor aspecte privind valorificarea frecvențelor pentru crearea multiplexelor cu acoperire națională sau regională de televiziune digitală terestră.

În acest sens, proiectul prevede modificarea:

- Hotărârii Guvernului nr. 987/2020 cu privire la aprobarea Programului de management al spectrului de frecvențe radio pentru anii 2021-2025 și a valorilor minime de expunere a blocurilor generice de frecvență pentru alocare prin procedura de selectare competitivă;

- Hotărârii Guvernului nr. 78/2020 privind implementarea unor acțiuni pentru finalizarea procesului de tranziție la televiziunea digitală terestră.

1. Circumstanțele de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 987/2020 cu privire la aprobarea Programului de management al spectrului de frecvențe radio pentru anii 2021-2025 și a valorilor minime de expunere a blocurilor generice de frecvență pentru alocare prin procedura de selectare competitivă.

Războiul din Ucraina, dar și sancțiunile impuse Federației Ruse afectează grav economiile de pe tot globul, nu doar pe cele ale țărilor implicate.

Potrivit unui raport recent, publicat de Banca Mondială <https://is.gd/KbO8ye>, Republica Moldova este probabil una dintre cele mai afectate țări, deoarece economia este strâns legată de Ucraina și Rusia. Conform opiniei expuse de experții Băncii Mondiale, șocurile economice generate de conflictul militar se adaugă impactului pandemiei de Covid-19.

În cazul unui scenariu optimist privind conflictul din Ucraina, experții estimează că anul viitor economia țării noastre va înregistra o creștere de doar 2,7%, în timp ce în anul precedent creșterea economică a fost de aproape 14 la sută.

Analiza evoluțiilor economice și a situației curente a climatului investițional în Republica Moldova precum și evaluarea potențialului și atractivității investiționale în regiune, impune necesitatea formulării unor recomandări de politici care ar ajusta la zi strategiile de dezvoltare a sectorului comunicațiilor electronice.

Criza economică prognozată, criza energetică, criza sanitară și geopolitică sunt unii din principalii factorii care influențează substanțial mediul investițional în Republica Moldova. În categoria proiectelor investiționale strategice, care au fost planificate pe piața comunicațiilor electronice în perioada anilor 2021-2025, a fost implementarea sistemelor terestre de comunicații mobile de generație nouă, cunoscute sub denumirea de 5G sau IMT-2020.

În scopul creării cadrului normativ propice implementării sistemelor terestre de comunicații mobile de generația 5G, prin Hotărârea Guvernului nr. 987/2020 a fost aprobat Programul de management al spectrului de frecvențe radio pentru anii 2021-2025 și valorile minime de expunere a blocurilor generice de frecvență pentru alocare prin procedura de selectare competitivă.

Programul de management al spectrului de frecvențe radio pentru anii 2021-2025, reflectă importanța disponibilității și utilizării eficiente a spectrului de frecvențe radio ca resursă limitată - proprietate publică a statului, iar resursele de spectru radio suplimentare, care vor fi puse la dispoziția furnizorilor de rețele și/sau de servicii de comunicații electronice mobile, vor permite implementarea cu succes a tehnologiilor și serviciilor de comunicații electronice mobile terestre în bandă largă de generație nouă.

Ținând seamă de faptul că, frecvențele radio reprezintă un bun public limitat, cu o importantă valoare socială și economică, utilizarea acestora, potrivit Legii comunicațiilor electronice nr. 241/2007, necesită acordarea licenței pentru drepturile de utilizare a resurselor de spectru radio, prin desfășurarea unor concursuri cu aplicarea procedurii de selectare competitivă.

Conform acțiunii 2.2 din Planul de acțiuni privind realizarea Programului de management al spectrului de frecvențe radio pentru anii 2021-2025, în trimestrul II al anului 2022 urmează să fie organizat concursul în vederea eliberării licențelor pentru dreptul de utilizare a resurselor de spectru radio din benzile de frecvență 700 MHz și 3600 MHz, precum și a oricăror alte resurse de frecvențe în benzile E900 MHz și 2600 MHz rămase disponibile către această dată.

În urma analizei situației curente și evoluțiilor în acest domeniu, putem stabili constrângerile și riscurile relevante care pot duce eventual la eșuarea concursului pentru valorificarea resurselor de spectru radio din benzile de frecvență 700 MHz și 3600 MHz, benzi-pionier pentru lansarea tehnologiei 5G.

Astfel, au fost identificate principalele constrângeri care pot împiedica desfășurarea cu succes a concursului pentru benzile de frecvență 5G în luna septembrie 2022:

- 1) scăderea puterii de cumpărare a populației urmare a crizei economice;
- 2) rata mică de penetrare a telefoanelor mobile compatibile 5G (<5-7%);
- 3) prețul relativ înalt al telefoanelor mobile compatibile 5G (peste 500 EUR, față de circa 200 EUR - prețul mediu al terminalelor 4G comercializate pe piața Republicii Moldova);
- 4) capacitățile investiționale ale furnizorilor sunt limitate, fiind pe termen scurt direcționate, cu prioritate, spre modernizarea și dezvoltarea rețelelor fixe de bandă largă (FTTx), precum și spre creșterea capacității rețelei 4G existente și a calității serviciilor în orașele mari, unde se atestă o cerere sporită pentru serviciile corespunzătoare, dar și o insuficiență a capacității disponibile;

5) insuficiența infrastructurii în mediul rural poate menține discrepanțele mari dintre mediul urban și cel rural privind dezvoltarea sectorului de comunicații mobile;

6) posibile constrângeri în desfășurarea/implementarea rețelelor și tehnologiilor noi, în obținerea drepturilor de utilizare a infrastructurii fizice, obținerea accesului pe proprietăți și utilizării partajate a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice, deoarece procesul de transpunere a Directivei 2014/61/UE privind măsuri de reducere a costului instalării rețelelor de comunicații electronice de mare viteză nu a fost finalizat;

7) limitele existente de reglementare a expunerii la câmpuri electromagnetice pot fi prea restrictive pentru implementarea rețelelor moderne celulare dense, cadrul normativ pentru revizuirea acestora fiind încă în proces de elaborare;

8) riscuri aferente implementării unor tehnologii de generație nouă, inclusiv percepțiile privind riscurile de securitate, protecția datelor, protecția împotriva radiațiilor electromagnetice, etc.

Totalitatea acestor factori de risc la moment constituie principala cauză pentru o cerere scăzută din partea furnizorilor de comunicații electronice mobile pentru resursele de spectru 5G, și poate rezulta în final într-o posibilă nesolicitare și nevalorificare a acestor resurse.

În acest context, ținând cont de situația investițională la moment și factorii de risc, precum și constrângerile enunțate mai sus, este oportună amânarea concursului privind eliberarea licențelor pentru dreptul de utilizare a resurselor de spectru radio din benzile de frecvență 700 MHz și 3600 MHz (planificat a fi desfășurat până la 30.09.2022, conform Programului de management al spectrului de frecvențe radio pentru anii 2021-2025) cu 2 ani - până în trimestrul II 2024.

Subsecvent menționăm, că MIDR de asemenea a luat în considerație sugestiile și opinia consolidată enunțată în documentul de poziție, prezentat în urma unei ședințe consultative de reprezentanții Asociației Naționale a Companiilor din Domeniul TIC, a Asociației Investitorilor Străini, și a furnizorilor de comunicații electronice - Î.M. „Moldcell”, S.A., Î.M. „Orange Moldova” S.A., și „Moldtelecom” S.A.

Finalitățile urmărite:

Amânarea cu doi ani a concursului pentru benzile de frecvență 700 MHz și 3600 MHz:

1) va oferi o perioadă suficientă de timp pentru depășirea constrângerilor în procesul de valorificare a resurselor de spectru pentru benzile de frecvență 5G;

2) va oferi furnizorilor de comunicații electronice mobile predictibilitate și claritate în planificarea strategică;

3) va contribui la asigurarea unei predictibilități sporite în ceea ce privește furnizarea serviciilor de comunicații electronice prin intermediul tehnologiilor deja implementate.

2. Circumstanțele de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 78/2020 privind implementarea unor acțiuni pentru finalizarea procesului de tranziție la televiziunea digitală terestră.

În conformitate cu prevederile Acordului regional privind planificarea serviciului de radiodifuziune digitală terestră în Regiunea 1 (părți ale Regiunii, amplasate la vest de meridianul 170° longitudine estică și la nord de paralela 40° latitudine sudică, cu excepția teritoriului Mongoliei) și în Republica Islamică Iran în benzile de frecvențe 174-230 MHz și 470-862 MHz, semnat în cadrul Conferinței Regionale de Radiocomunicații Geneva 2006 (RRC-06) și ratificat de către Republica Moldova prin Legea nr. 69/2008, Guvernul a aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 240/2015 Programul privind tranziția de la televiziunea analogică terestră la cea digitală terestră.

Conform Programului prenotat, în perioada anilor 2015-2016 urma să fie eliberate licențe pentru utilizarea frecvențelor radio în scopul creării a 3 rețele de televiziune digitală terestră (multiplexe) cu acoperire națională și 21 - cu acoperire regională.

Ulterior, licențele pentru utilizarea frecvențelor radio în scopul creării primelor două multiplexe digitale cu acoperire națională (multiplexul A și B) au fost eliberate cu titlu gratuit, prin încredințare directă către Î.S. „Radiocomunicații” pe un termen de 5 ani, în baza Hotărârilor Consiliului de Administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI) nr. 17 și 18 din anul 2015, prin care au fost aprobate Condițiile speciale de licență pentru utilizarea frecvențelor/ canalelor radio din banda de frecvențe [470-694 MHz] în scopul furnizării rețelelor și serviciilor de comunicații electronice în sistemul digital terestru de televiziune, multiplexele naționale A și B.

Totodată, conform pct. 2.3 din Planul de acțiuni pentru implementarea Programului privind tranziția de la televiziunea analogică terestră la cea digitală terestră în perioada 2015-2017, ANRCETI urma să organizeze concursuri pentru eliberarea, cu titlu gratuit, printr-o procedură de selectare comparativă, a 21 de licențe de utilizare a frecvențelor/canalelor TV pentru crearea multiplexelor cu acoperire regională/zonală, cu includerea în condițiile licenței a obligației de a crea multiplexul regional în așa mod, încât să fie asigurată difuzarea pe întreaga arie a regiunii respective, în vederea asigurării preluării și difuzării, pe bază contractuală, în condiții economice transparente și nediscriminatorii, a serviciilor de programe TV ale titularilor licențelor de emisie și autorizațiilor de retransmisie, eliberate de către Consiliul Coordonator al Audiovizualului pentru utilizarea capacității acestor multiplexe”.

În această perioadă, ANRCETI a elaborat proiectele de documente necesare organizării concursurilor pentru eliberarea licențelor de utilizare a frecvențelor/canalelor TV pentru crearea multiplexelor cu acoperire regională/zonală, inclusiv:

- a) proiectul procedurii de organizare și desfășurare a concursurilor;
- b) proiectul caietului de sarcini pentru concursurile de eliberare a licențelor respective;
- c) proiectul condițiilor speciale de licență pentru utilizarea frecvențelor/canalelor radio pentru crearea multiplexelor cu acoperire regională/zonală.

Luând în considerare faptul că canalele/frecvențele radio care urmau să fie expuse în concurs pentru crearea multiplexelor cu acoperire regională sunt în continuare ocupate de stațiile de televiziune analogică, Agenția nu a expus la concurs licențele de utilizare a canalelor/frecvențelor radio în scopul furnizării multiplexelor regionale.

Ulterior, în procesul de realizare a tranziției de la televiziunea analogică terestră la cea digitală terestră, a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 78/2020, prin care au

fost ajustate resursele de spectru pentru crearea multiplexelor regionale.

Recent, prin Legea nr. 60/2022 pentru modificarea unor acte normative, a fost modificat cadrul normativ existent în domeniul audiovizualului și, parțial, în domeniul comunicațiilor electronice, care conținea unele prevederi neclare, ambigue și contradictorii, precum și unele lacune, care creau unele bariere administrative ce blocau dezvoltarea televiziunii digitale terestre în Republica Moldova, și în particular, împiedicau valorificarea resurselor de spectru radio pentru crearea multiplexelor regionale.

Odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 60/2022, prin care au fost operate modificări la Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007, a fost delimitată clar modalitatea de eliberare a licențelor de emisie și a celor de utilizare a frecvențelor radio în cazul multiplexelor de televiziune și radiodifuziune digitală terestră, sau în cazul rețelelor TV și radio aflate în proprietatea statului, de modalitatea eliberării acestor licențe în celelalte cazuri.

În acest mod, conform art. 26 alin. 34¹ din Legea nr. 241/2007, ANRCETI urmează să elibereze licențele de utilizare a canalelor sau frecvențelor radio de către furnizorii de multiplexe naționale și regionale fie prin încredințare directă, dacă dreptul oferit este o evoluție succesivă pentru rețeaua deja construită și furnizată în mod autorizat, fie printr-o procedură de selectare comparativă pentru restul cazurilor.

În context, conform atribuțiilor prevăzute la art. 29 alin. (2) al Legii nr. 241/2007, conform cărora Guvernul stabilește taxele care se percep pentru eliberarea licențelor de utilizare a canalelor sau frecvențelor radio al căror număr este limitat, se propune modificarea Hotărârii Guvernului nr. 78/2020, prin specificarea expres a faptului, că resursele de spectru, disponibile pentru crearea/furnizarea multiplexelor cu acoperire națională sau regională vor fi alocate cu titlul gratuit.

Totodată, potrivit prevederilor art. 26 alin. (20¹) al Legii nr. 241/2007, resursele de spectru radio pentru implementarea multiplexelor de televiziune și/sau radiodifuziune digitală terestră se stabilesc de Guvern în baza tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Suplimentar, necesitatea elaborării actului normativ este condiționată de prevederea art. III din Legea nr. 60/2022 pentru modificarea unor acte normative, ce stabilește că - tranziția la televiziunea digitală terestră în Republica Moldova se va încheia nu mai târziu de 1 mai 2022, cu sistarea televiziunii în sistem analogic terestru.

Finalitățile urmărite:

1) eliminarea constrângerilor în procesul de valorificare a resurselor de spectru pentru crearea multiplexelor regionale;

2) crearea multiplexelor regionale de către furnizorii de rețele existenți care difuzează servicii de programe proprii TV la nivel regional și local;

3) posibilitatea continuării afacerii (prin emisia în format digital prin intermediul multiplexelor regionale) pentru posturile TV regionale, care emit în prezent în format analogic;

4) crearea unei infrastructuri moderne de televiziune digitală terestră la nivel național;

5) crearea unui mediu atractiv pentru investițiile private cu scopul dezvoltării sectorului televiziunii digitale terestre;

6) diminuarea decalajului digital dintre zona rurală și cea urbană privind accesul la serviciile de programe de televiziune și alte servicii infocomunicaționale, urmare a implementării televiziunii digitale terestre.

Termenul de intrare în vigoare a hotărârii la data publicării acesteia în Monitorul Oficial al Republicii Moldova este condiționat de necesitatea eliminării de urgență a constrângerilor în procesul de valorificare a resurselor de spectru pentru crearea multiplexelor regionale, fapt ce va permite entităților implicate în procesul de tranziție să diminueze semnificativ termenul de aducere a actelor sale normative în concordanță cu cadrul normativ ajustat, astfel cum prevede art. III alin. (4) al Legii nr. 60/2022 pentru modificarea unor acte normative.

Totodată, furnizorii de comunicații electronice mobile vor obține o previzibilitate în vederea elaborării strategiilor investiționale pe termen mediu, corelate cu tendințele de implementare a rețelelor de comunicații mobile de generația a 5-a (5G).

Astefl, termenul de intrare în vigoare a hotărârii la data publicării în Monitorul Oficial este în concordanță cu prevederile art. 56 alin. (3) al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

La Hotărârea Guvernului nr. 987/2020 cu privire la aprobarea Programului de management al spectrului de frecvențe radio pentru anii 2021-2025 și a valorilor minime de expunere a blocurilor generice de frecvență pentru alocare prin procedura de selectare competitivă se propune:

În anexa 1, din Planul de acțiuni privind realizarea Programului de management al spectrului de frecvențe radio pentru anii 2021-2025, la acțiunea 2.2., cuvintele „Trimestrul II 2022” se substitute cu cuvintele „Trimestrul II 2024”.

În finalitate, proiectul prevede amânarea cu 2 ani, până în trimestrul II al anului 2024, a concursului privind eliberarea licențelor pentru dreptul de utilizare a resurselor de spectru radio din benzile de frecvență 700 MHz și 3600 MHz.

Subsecvent, la Hotărârea Guvernului nr. 78/2020 privind implementarea unor acțiuni pentru finalizarea procesului de tranziție la televiziunea digitală terestră se propune:

Modificarea punctului 1, alineatul 2), într-un nou cuprins:

„2) resursele de spectru, pentru alocare cu titlul gratuit, disponibile pentru crearea/furnizarea multiplexelor cu acoperire națională sau regională, conform anexei nr. 2.”.

Actul normativ va prevede expres că resursele de spectru, disponibile pentru crearea/furnizarea multiplexelor cu acoperire națională sau regională vor fi alocare cu titlul gratuit.

Suplimentar, deoarece prevederile și acțiunile Programului privind tranziția de la televiziunea analogică terestră la cea digitală terestră, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 240/2015, sunt epuizate în timp (conform art. 74 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative), proiectul prevede completarea anexei nr. 2 din Hotărârea Guvernului nr. 78/2020 cu două tabele noi, care conțin resursele de spectru pentru crearea/furnizarea multiplexelor naționale A și B.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea prevederilor proiectului nu necesită cheltuieli financiare și alocarea mijloacelor financiare de la bugetul de stat.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Aprobarea proiectului de hotărâre a Guvernului nu implică modificarea, abrogarea sau aprobarea altor acte normative subsecvente.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul cu privire la inițierea procesului de elaborare a proiectului hotărârii Guvernului a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și pe portalul guvernamental <https://particip.gov.md/> <https://is.gd/OVe4vm>

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul de hotărâre va fi expediat pentru expertizare Centrului Național Anticorupție conform prevederilor art. 35 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Informația privind rezultatele expertizei anticorupție va fi inclusă după recepționarea raportului de expertiză anticorupție.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, exceptându-se astfel de la efectuarea expertizei de compatibilitate.

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul va fi supus expertizei juridice conform prevederilor art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Informația referitoare la concluziile expertizei juridice privind compatibilitatea proiectului de hotărâre cu alte acte normative, precum și respectarea normelor de tehnică legislativă, va fi inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor după recepționarea raportului de expertiză juridică.

11. Constatările altor expertize

Proiectul nu cade sub incidența altor expertize necesare a fi efectuate în condițiile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.